

JIŽNÍ LOUKA

Za dávných časů, v dobách chudoby, žili dva sourozenci a ti neměli na celém světě nikoho. Děti ale nesmí pobývat na světě samy, u někoho musí bydlet. A tak se Matyáš a Anna z Jižní louky jednoho dne ocitli u sedláka na statku zvaném Vřesoviště. Sedlák si je k sobě nevezal pro jejich jasné, dobrotou zářící oči a věrně drobné ruce, či snad proto, že byli po mamčině smrti zoufali smutkem. Kdepak, vzal je k sobě, aby mu byli užiteční. Dětské ruce dovedou zastat kus práce, když se jim nedovolí, aby maminky čas vyřezáváním píšťalek a lodiček z kůry a stavením domečků pod strání. Dětské ruce mohou dobře dojit krávy nebo čistit chlév, zkrátka mohou dělat všechno, pokud se jim zabrání ve vyrábění lodiček, stavení domečků a v podobných věcech, které dělají nejradši.

„Já už si nikdy nebudu moct hrát jako jiné děti,“ rozplakala se Anna, která seděla na velké konvi na mléko.

„Asi ne, tady na Vřesovišti jsou všechny dny šedivé jako myši ve chlévě,“ řekl Matyáš.

Za nuzných časů nebylo na statcích dost jídla a sedláky ani nenapadlo, že by dětské žaludky potřebovaly něco víc než brambory máčené v láku z naložených sledů.

„Mé dětství stejně nebude trvat dlouho,“ pokračovala smutně Anna. „Z brambor a slanečkového láku nedožiju ani do zimy.“

„Do zimy musíš vydržet,“ řekl Matyáš. „V zimě bude me chodit do školy a pak už dny nebudou šedivé jako myši ve chlévě.“

Bylo jaro a Matyáš s Annou nestavěli domečky pod stromy a nepouštěli si lodičky ve strouhách, ale dojili krávy z Vřesoviště a čistili chlév, jedli brambory máčené v láku ze slanečků, a když je nikdo neviděl, usedavě plakali.

„Kež bych se dočkala zimy a mohla začít chodit do školy,“ naříkala Anna.

Když na Vřesoviště přišlo léto, Matyáš s Annou neshbírali na pasekách jahody a nestavěli si domečky pod stromy. Dojili krávy a čistili chlév, jedli brambory namočené v láku ze slanečků, a když je nikdo neviděl, usedavě plakali.

„Kež bych se dočkala zimy a mohla začít chodit do školy,“ naříkala Anna.

Když přišel na Vřesoviště podzim, nehráli si sourozenci na schovávanou za soumraku mezi domy, neseďeli pod stolem v kuchyni jako ostatní děti a nešeptali si po večerech pohádky. Kdepak, dojili krávy a čistili chlév, jedli brambory

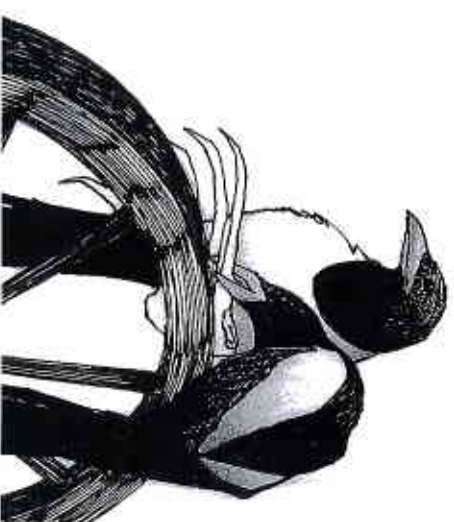
namočené v láku ze slanečků, a když je nikdo neviděl, usedavě plakali.

„Kež bych se dočkala zimy a mohla začít chodit do školy,“ naříkala Anna.

Tak to za časů chudoby bylo zvykem, že děti chodily do školy jen několik týdnů v zimě. To pak bůhvíodkud přišel pan učitel, usadil se ve vesnici a scházely se u něj děti ze všech stran, aby se naučily číst a počítat. Sedlák z Vřesoviště byl toho názoru, že škola je nejhorsí vynález, a kdyby to šlo, nechal by děti na statku, ovšem to si nemohl dovolit ani on. Člověk může dětem zakázat, aby si vyřezávaly lodičky z kůry, stavěly domečky a sbíraly lesní jahody, ale nesmí jim bránit, aby chodily do školy. To by přišel pan pastor a napomenul by ho: „Matyáš a Anna musí chodit do školy.“

A na Vřesoviště přišla konečně zima, napadl sníh a závěje sahaly až skoro k oknům. Ve zšeřelé světnici tančili Matyáš s Annou radostí a Anna volala:

„Představ si to, dočkala jsem se zimy a zítra půjdu do školy!“

A Matyáš se také těšil:

„Sbobem všem myším ve chlévě, konec je šedivým dnům na Vřesovišti!“

Když večer přišli do kuchyně, řekl jim sedlák:

„Tak škola, dobrá tedy! Ale potěš vás pánbu, jestli nebudete doma na dojení.“

Ráno se Matyáš s Annou vzali za ruce a vydali se do školy. Čekala je dlouhá cesta, tenkrát se ale nikdo nezajímal, jestli je cesta do školy krátká, nebo dlouhá. Fičel ledový vítr, dětem byla zima, až jim zalézalo za nehty a rudly jim nosy.

Jistě, Matyáš i Anna byli celí šediví jako myši, šediví chudobou ve tváři, v šedivých bídných šatech, šedivý byl i šál, který měla Anna přehozený přes ramena, a šedivý byl i těžký vlněný kabát, který Matyáš podědil po sedlákovi z Vřesoviště. Ale teď jsou na cestě do školy a tam určitě nebude šedivého nic, myslela si Anna, ve škole vládne od rána do večera jen veselá červená barva. A proto jim ani nevadilo, že jdou dřevařskou lesní cestou jako dvě šedivé myšky a v chladném dni je jim nesnesitelná zima.

Časem jim škola nepřipadala tak zábavná, jak si dřív mysleli. Jistě, bylo příjemné sedět s ostatními dětmi kolem kamen a učit se slabikovat, ale hned druhý den dostal Matyáš rákoskou přes prsty, protože nesešel klidně. A když přišla

chvíle na sváčinu, Anna i Matyáš se styděli.

Měli s sebou jen pár studených brambor, zatímco ostatní si přinesli chleby se slaninou a sýrem, a kupcův syn Joel měl dokonce palačinky, celou horu palačinek. Matyáš s Annou nedokázali z palačinek spustit oči, a Joel opovržlivě utrousil:

„Chudásové, to jste ještě nikdy neviděli jítlo?“

Matyáš s Annou si vzdychli, odvrátili se a neodpověděli. Ne, šedivost se neztratila, jak doufali. Ale do školy chodili každý den, i když se na dřevařské cestě vršily vysoké závěje, mraz zkrutě zalézal za nehty a oni byli chudásové, kteří nemají k sváčině ani obložený chleba, ani palačinky.

Sedlák každý den opakoval:

„Potěš vás pánbu, jestli nebudete doma na dojení.“

A Matyáš s Annou si nikdy nedovolili přijít pozdě. Běželi lesem jako dvě malé šedivé myšky, co uhánějí do díry. Tolik se báli, že se opozdí.

Jednoho dne se Anna zastavila uprostřed cesty a pevně chytla Matyáše za ruku.

„Matyáši,“ řekla, „škola vůbec nepomohla. Nemám v životě žádnou radost a nechce se mi žít do jara.“

Právě ve chvíli, kdy to říkala, uviděli červeného ptáčka. Seděl na bílém sněhu a červeně se proti němu rýsoval, ohnivá červen na bělosti sněhu. A zpíval tak jásavě, že snihta větvičkách se rozpadal na tisíce sněžných vloček a ty se tiše a lehounce snašely k zemi.

Anna rozptáhla ruce k ptáčkovi a rozplakala se.

„Je červený,“ volala, „je červený!“

Matyáš se také rozplakal:

„On vůbec neví, že jsou na světě šedivé myšky.“

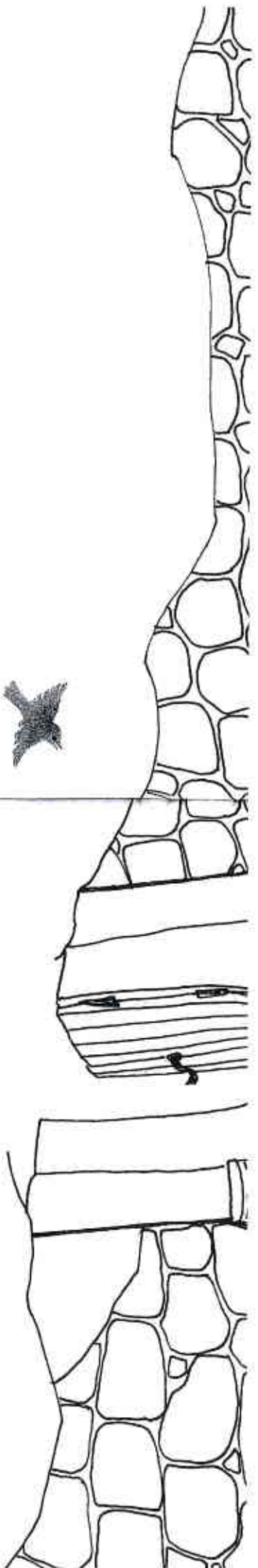
Vtom ptáček roztáhl červená křídla a vzlétl. Anna popadla Matyáše za ruku a řekla:

„Jestli se mi ten ptáček ztratí, lehnu si tady do sněhu a umřu.“

A Matyáš ji vzal za ruku a za ptáčkem se rozběhl. Letěl mezi smrčky jako nejčervenější květ a všude, kudy prolétl, padaly na zem pomalu a tiše sněhové hvězdičky, a jak letěl, jasným hláskem zpíval. Zpěv se nesl lesem, děti už se hodně vzdálily od cesty a ptáček poletoval sem a tam. Anna s Matyášem se prodírali sněhem, větve je šlehaly do obličeje a oni zakopávali o kameny skryté pod sněhem. Ale oči jim zářily a ptáčka měli pořád na dohled.

Vtom jim zmizel.

„Jestli toho ptáčka nenajdeme, lehnu si do sněhu a umřu,“ řekla Anna.

Matyáš jí pohladil po tváři a snažil se ji utěšit:

„Slyším ho zpívat za kopcem.“

„Jak se za ten kopeček dostaneme?“ zeptala se Anna.

„Tamtou roklinou,“ ukázal prstem Matyáš.

Vzal sestru za ruku a provedl ji temnou soutěskou. Na bílém sněhu na dně rokle leželo červené zářivé pítko, a tak věděli, že jdou správně.

Roklina byla čím dál těsnější, až se nakonec tak zúžila, že se tudy mohlo protáhnout jen útlé dětské tělo.

„Cesta je úzká, ale my jsme ještě užší,“ řekl Matyáš.

„Ano, však se sedlák z Vřesoviště postaral, abychom byli tak hubení, že se protáhneme každou štěrbinou,“ podotkla Anna.

A byli na druhé straně.

„Už jsme za horou,“ řekla Anna.

„Ale kde je červený ptáček?“

Matyáš stál tiše v zimmím lese a naslouchal.

„Za zdi,“ odpověděl, „zpívá za tou zdi.“

Před nimi se tyčila vysoká zeď a ve zdi branka. Branka byla poote-

vřená, jako by jí někdo nedávno prošel a zapomněl za sebou zavřít. Kolem ležely sněhové závěje a den byl mrazivý, ale za zdi stála třešeň s větvemi obalenými bílými květy.

„Domna na lůžní louce jsme taky měli třešeň,“ vzpomněla si Anna, „ale ta nikdy nekvetla v zimě.“

Matyáš vzal Annu za ruku a prošli spolu brankou.

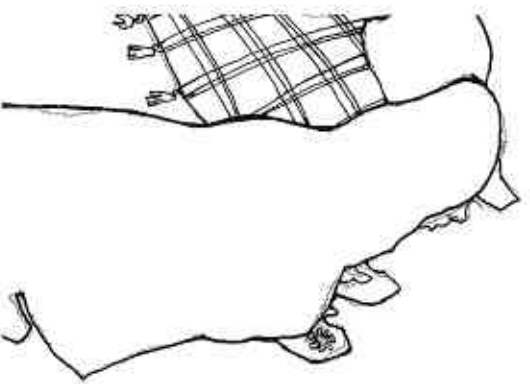
A první, koho uviděli, byl červený ptáček. Seděl na břize s drobnými zelenými, ještě pomáčkányými lístečky a kolem bylo jaro. Oba měli před očima veškerý jarní život v jednom bzučivém reji, na stromech jásal tisícíhlasý ptací zpěv, jarní potoky zurčely, květiny zářily a na louce zelené jako v ráji si hrály děti. Ano, hrála si tam spousta dětí, vyřezaly si lodičky z kůry, pouštěly si je po potoce a na rybníčku. Vyřezaly si i píšťalky a hrály na ně tak, že jejich pískání připomínalo jarní zpěv špačků. A děti měly na sobě červené, modré a bílé šaty, takže samy svítily jako květiny v zelené trávě.

„Asi ani nevědí, že na světě existují šedivé myšky,“ povzdychla si Anna.

Ale v tom okamžiku si všimla, že i Matyáš má na sobě červené šaty, a ona také, už nebyli šediví jako myši ve chlévě.

„Něco tak podivného se mi v životě ještě nestalo,“ řekla

Anna. „Kam jsme se to vlastně dostali?“

„Přišli jste na Jižní louku,“ odpověděly jí děti, které si hrály nejbliž.

„Jižní louka? Tak se jmenovalo místo, kde jsme bydleli dřív, než začal náš myší život u sedláka na Vřesovišti,“ řekl Matyáš. „Ale u nás to vypadalo jinak.“

Děti se rozesmály:

„Tak to bude asi nějaká jiná Jižní louka.“

A dovolily Matyášovi a Anně, aby si s nimi hráli. Matyáš vyřezal loďku z kůry, Anna na ni připevnila rudé pířko, které ztratil pláček v rokli, a pustili loďku po potoce. Plula ozdobena červeným pířkem jako plachtou, a byla to nejhezčí loďka ze všech loďiček z kůry. Matyáš s Annou si postavili i vodní kolo, otáčelo se ve slunečním světle, a bosky se brodili potokem a pod chodidly je lechtal jemný písek.

„Jemný písek a měkkou trávu mají moje chodidla ráda,“ prohlásila Anna.

Vtom uslyšeli hlas:

„Děti moje, kde jste! Pojďte už!“

Matyáš s Annou se zarazili.

„Kdo to volá?“ zeptala se Anna.

„Naše maminka,“ odpověděly děti. „Volá nás, abychom za ní přišly.“

„Ale nás s Annou asi nevolá, že ne,“ řekl Matyáš.

„Určitě ano,“ namítly děti. „Chce, aby přišly všechny její děti.“

„Vždyť to není naše maminka,“ podivila se Anna.

„Ale ano, je to maminka nás všech,“ odpověděly děti.

Potom odvedly Matyáše a Annu přes louku k chaloupce, kde síťala maminka všech dětí. Člověk hned poznal, že je

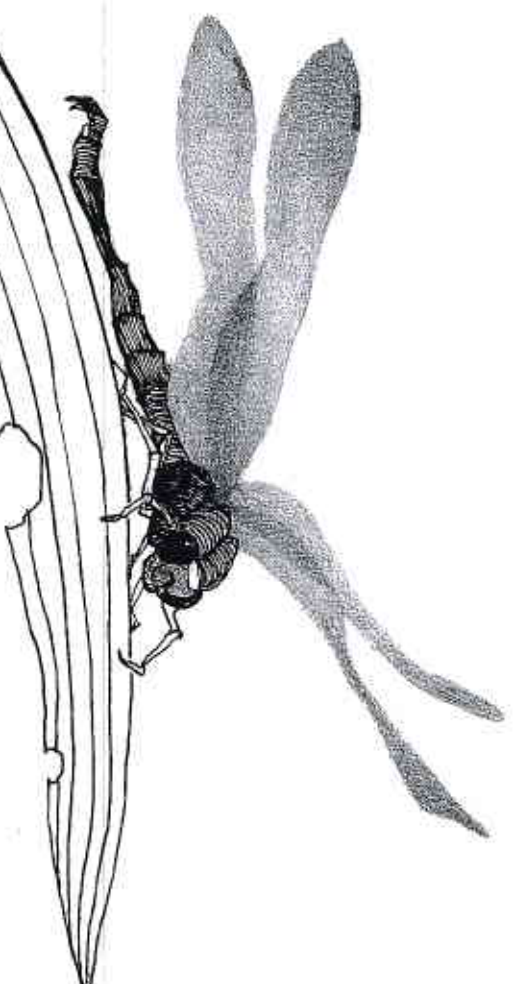

to maminka, měla maminkovské oči a maminkovské ruce a ty doširoka rozpřáhla, aby všechny děti, které se kolem ní shlukly, objala. Usmažila palačinky a upekla chleba, utloukla maslo a vyrobila sýr. Děti si všeho mohly brát do sytosti a při jídle seděli v trávě.

„Nic tak dobrého jsem v životě nejedla,“ řekla Anna. Jenže Matyáš náhle zbledl:

„Pánbůh nás potěš, jestli nebudeme včas zpátky na dojení.“

Najednou měli naspěch, uvědomili si, že tu jsou už moc dlouho. Poděkovali za jídlo, maminka všech dětí je pohladila po tváři a řekla:

„Brzy zase přijďte!“

„Brzy zase přijďte,“ opakovaly po ní všechny děti.

Doprovodily Matyáše a Annu k brance ve zdi. Pořád byla otevřená a za ní se vršily sněhové závěje.

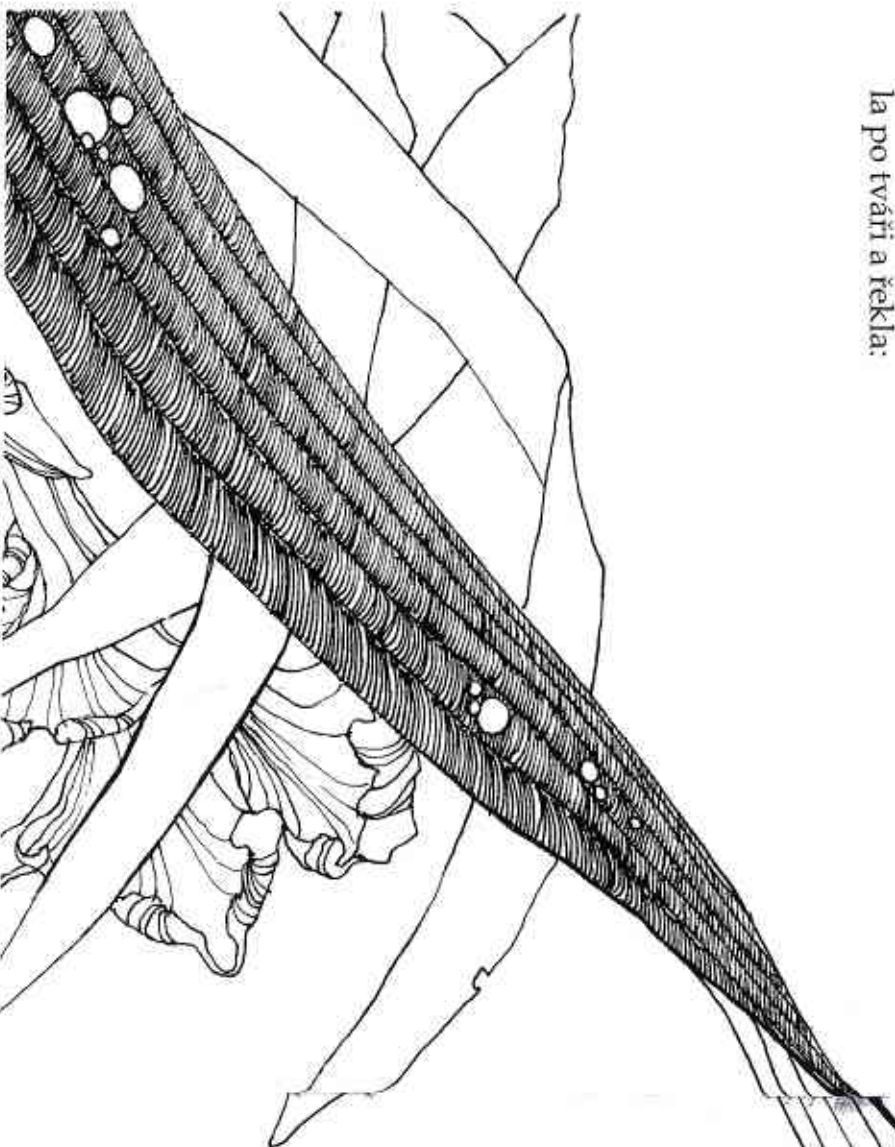
„Proč není ta branka zavřená?“ zeptala se Anna. „Mohl by sem nafoukat snůh.“

„Kdyby se branka zavřela, už nikdy by se nedala otevřít,“ odpověděly děti.

„Už nikdy?“ podivil se Matyáš.

„Ne, nikdy, už nikdy,“ řekly děti.

Červený ptáček pořád ještě seděl na břize s droboučkými zmacíkanými zelenými lístky. Krásně voněly, jak voní březové listy na jaře. Ale před brankou ležel snůh a les byl ve večerním soumraku zmrzlý a ledový. Matyáš vzal Annu za ruku a proběhli spolu brankou. Okamžitě se jich zmocnil chlad,

ale i hlad, jako by nesnědli několik palačinek a ani kousek chleba.

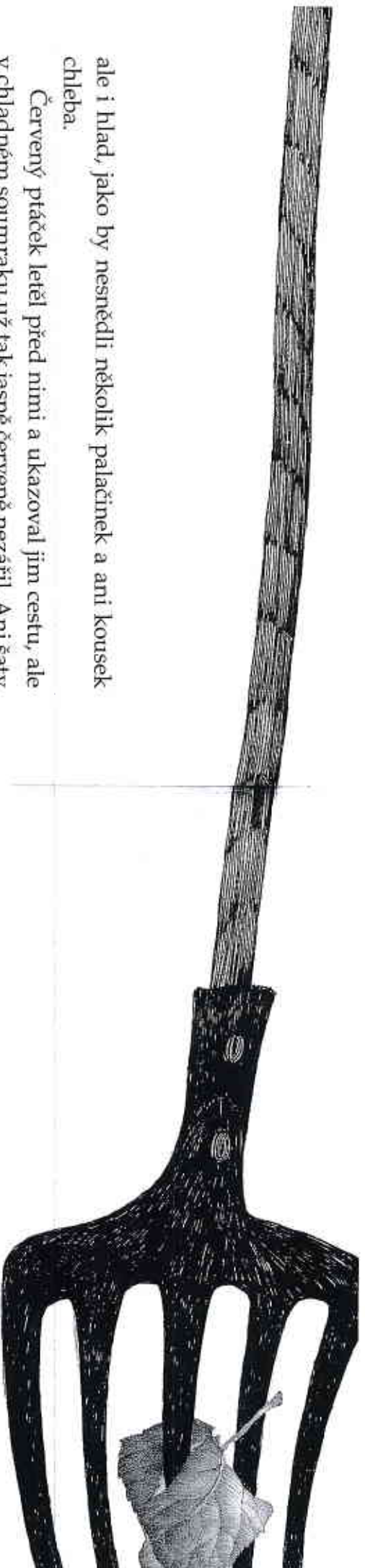
Červený ptáček letěl před nimi a ukazoval jim cestu, ale v chladném soumraku už tak jasně červeně nezářil. Ani šaty už děti neměly červené, Annin šál přehozený přes ramena byl šedivý a šedivý byl i těžký vlněný kabát, který Matyáš podědil po sedlákově z Vřesoviště.

Jakmile přišli na statek, spěchali podojit krávy a vyčistit chlév. Když vstoupili večer do kuchyně, řekl sedlák:

„Ještě štěstí, že ta škola nepotrvá věčně.“

Ale Matyáš s Annou si sedli do kouta v tmavé kuchyni a dlouho si vyprávěli o Jižní louce.

A vedli dál svůj šedivý myši život na statku Vřesoviště. Každý den šli do školy a každý den na zpáteční cestě seděl červený ptáček a vzal je s sebou na Jižní louku. Tam si děti hrály s loďkami z kůry, vyřezávaly si pišťalky, stavěly si do-

mečky pod svahem a u maminky všech dětí se do sytosti najedly.

„Kdyby nebyla Jižní louka, neměla bych ze života nic,“ říkala Anna.

Ale když vešli večer do kuchyně, sedlák si nikdy neodpusťl:

„Ještě štěstí, že ta škola nepotrvá věčně. Pak zase budete celý den hezky ve chlévě.“

Matyáš s Annou se na sebe podívali a zbledli.

A přišel opravdu poslední den. Poslední ve škole a poslední za zdi na Jižní louce.

„Potěš vás pánbu, jestli nebudete doma včas na dojení,“ řekl jim sedlák stejně jako všechny ostatní dny.

Sourozenci seděli ve škole u kamen a naposledy se učili slabikovat. Naposledy svačili studené brambory a malíčko se usmáli, když Joel posměšně řekl: „Chudásové, to jste nikdy neviděli jídlo?“ Usmáli se, protože mysleli na Jižní louku, kde se brzy najedí dosyta.

A naposledy běželi po dřevařské cestě jako dvě malé šedivé myšky. Byl nejstudenejší zimní den, bílá pára jim stoupala od úst, jak byli udýchaní, a za nehty na rukou i na nohou jim zalézal mráz.

„Je mi strašná zima a mám hlad, nikdy v životě mi nebylo hůř,“ řekla Anna.

Mrzlo, jen praštělo, a děti toužily po červeném ptáčkovi, který by je dovedl k brance do Jižní louky. A vtom seděl před nimi a rudě zářil proti bílému sněhu. Anna se rozesmála radostí, když ho uviděla.

„Já ještě naposledy uvidím Jižní louku,“ řekla.

Krátký zimní den se chytil ke konci, už padal soumrak, co nevidět nastane noc. Ale ptáček letěl jako nejčervenější květ mezi větve a za letu zpíval, a tak se v tom bílém tichém lese snašely na zem tisíce sněžných hvězdiček. Jen jejich ptáček průvodce byl slyšet, jinak les mlčel a bylo tak mrazivo, že i šumivou píseň borovic zadával chlad.

Ptáček létal sem a tam, Matyáš a Anna se prodírali závěmi, cesta k Jižní louce jim dnes připadala zvlášť dlouhá.

Ale ptáček je vedl dál a nakonec stáli před brankou, kterou už dobře znali. Před ní ležel sníh, ale rozkvetlé větve třeshně sahaly až nad zed' a branka byla otevřená.

„Nikdy v životě jsem po ničem tolik netoužila,“ řekla Anna.

„A teď jsi na místě,“ řekl Matyáš. „Už toužit nemusíš.“

„Ne, už toužit nemusím.“

A Matyáš vzal Annu za ruku a vedl ji brankou. Do věčně-ho jara Jižní louky, kde voní právě vyrašené březové lístky, kde zpívají tisíce drobných ptáčků a jásají ve větvích stromů,

kde si děti pouštějí loďky z kůry na potocích a rybníčcích a kde maminka všech dětí stojí na louce a volá: „Pojďte, děti moje!“

Za zády měli sourozenci mrazivý les a čhala tam zimní noc. Anna se ohlédla brankou do tmy a zachvěla se.

„Proč ta branka není zavřená?“ zeptala se.

„Ale Anno,“ řekl Matyáš, „když se branka jednou zavře, už nikdy se neotevře, pamatuješ?“

„Ano, pamatuju,“ odpověděla Anna. „Už nikdy.“

Matyáš s Annou na sebe pohlédli. Chvilí se tak na sebe dívali a malíčko se usmívali. A pak beze slova a tiše branku zavřeli.

